

Аліна Білега

*Науковий керівник:
к.і.н., проф. Кривошея І.І.*

ІСТОРІЯ ДВОСТОРОННІХ ВІДНОСИН УКРАЇНИ З РЕСПУБЛІКОЮ КУБА

З проголошенням державного суверенітету перед Україною відкрилися широкі можливості для проведення самостійної зовнішньої політики. Вона поступово стала прилучатися як рівноправний суб'єкт до світового співтовариства, міжнародних організацій. Сьогодні Україна шукає шляхи диверсифікації своїх міжнародних зв'язків, передусім економічних. Одним із доволі перспективних напрямків тут виступає розширення, а точніше – відновлення колись розвинених, а потім майже втрачених зв'язків із Республікою Куба.

Метою публікації є дослідження становлення та розвитку двосторонніх відносин між Україною та Кубою в 1991 – 2010 рр.

З проголошенням Україною незалежності 24 серпня 1991 р. Республіка Куба була однією з перших, серед світових держав, яка визнала незалежність України. Це відбулося 6 грудня 1991 р., а вже 12 березня 1992 р. був підписаний «Протокол про встановлення дипломатичних відносин».

Міжнародне визнання України спонукало спрямувати основні зусилля на прискорення входження країни до світового співтовариства. З цією метою Міністерство закордонних справ значно активізувало роботу з надання визнання не лише формального значення, а й реального відкриття дипломатичних представництв. Вже у 1992 р. було відкрито Посольство Куби у Києві, а з вересня 1993 р. в Гавані функціонує Посольство України [7, с. 15].

Українсько-кубинські відносини зародились ще за Радянських часів. З часу кубинської революції 1959 р. симпатії до острова Свободи в Україні є стабільними. За радянських часів тисячі вітчизняних спеціалістів були залучені до розбудови системи народного господарства Куби [1, с. 424].

Починаючи з 1988 р., Куба поступово скорочувала та згортала свої політичні та ідеологічні контакти з СРСР, у тому числі й з Українською РСР. Однак поступове скорочення радянської економічної та військової допомоги Кубі все більше обмежувало ці зв'язки і започаткувало великі економічні труднощі країни [2, с. 147].

З часу, коли Україна здобула незалежність, її стосунки з Кубою не вирізнялися постійністю чи стабільністю. Україна занурилась у внутрішні проблеми, пов'язані з пошуком способів управління економікою на ринкових засадах, і не була зацікавлена в субсидуванні, як це робив СРСР, кубинської економіки, в котрій державою впроваджувався жорсткий

режим економії [3, с. 16]. У результаті цього на острові почалась «гуманітарна катастрофа». У квітні 1994 р. Кабінет Міністрів України виділив кубинському народові гуманітарну допомогу в сумі 1 млн. 600 тис. доларів США, а 27 листопада 1996 р. прийнято Постанову Кабінету Міністрів України «Про надання гуманітарної допомоги Республіці Куба» – для ліквідації наслідків руйнівного урагану [1, с. 424].

Куба мала великі сподівання на відновлення економічного співробітництва з Україною. Адже у 1990-х рр., одним з найвідоміших аспектів співпраці між державами було щорічне оздоровлення за власний кошт на Кубі дітей, що постраждали від вибуху на ЧАЕС.

У квітні 1999 р. Президент України Л. Кучма підписав указ про нагородження Голови Державної Ради й Ради Міністрів Республіки Куба Ф. Кастро «Орденем князя Ярослава Мудрого» 1 ступеня за значний особистий внесок у здійснення програми лікування та оздоровлення українських дітей, що постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС [1, с. 425].

Підґрунтя для розбудови політичних і торговельно-економічних відносин між двома країнами було закладено у перебігу офіційного візиту міністра закордонних справ Куби Р. Робайни у травні 1995 р. [4, с. 74]

На початку 2000-х рр. двосторонні відносини між Україною та Кубою дещо погіршуються. Адже у західних ЗМІ поширилася інформація про постачання зброї з України на Кубу [4, с. 75].

Особливо погіршилися україно-кубинські відносини за часів президенства В. Ющенка, це було пов'язано з його орієнтацією на поглиблення співробітництва з США [3, с. 15]. Після підписання у квітні 2005 р. президентами України і США Віктором Ющенком і Джорджем Бушем загальної декларації, в якій вони домовилися зміцнювати демократію в Україні і підтримувати просування свободи в Іраку, Білорусі і на Кубі, урядова делегація Куби, яка тоді перебувала в Києві, назвала таку декларацію зрадою та на знак протесту перервала візит. Офіційна Гавана передала МЗС України ноту протесту [6].

Поступово відносини між країнами налагоджуються, про це свідчить той факт, що в листопаді 2006 р. Верховна Рада України ухвалила заяву «Про резолюцію Генеральної Асамблеї ООН щодо Республіки Куба», в якій наголошувалося про необхідність підтримати резолюцію щодо припинення торговельно-економічної блокади Куби, запровадженої США.

Ситуація почала змінюватися наприкінці десятиліття. На Кубі оновилося політичне керівництво, а в економіку стали допускати ринкові принципи. 31 липня 2006 р. Фідель Кастро у зв'язку з перенесеною операцією передав владу своєму брату Раулю Кастро. В Україні також відбувається зміна влади, після президентських виборів у лютому 2010 р., коли президентом став В. Янукович, Україна почала шукати нових ринків для зростаючої економіки. Це відкрило шляхи для поновлення співробітництва, але вже на нових, ринкових засадах [5, с. 84]. Новим

акцентом зовнішньої політики України стало відновлення діалогу з країнами Латинської Америки загалом, та з Кубою, зокрема.

Таким чином, з проголошенням Україною незалежності Республіка Куба була однією з перших, серед світових держав, яка визнала незалежність України. Після цього відбувається відкриття дипломатичних представництв у Києві і в Гавані. У 1990-х рр. співробітництво поступово налагоджувалось, проте на початку 2000-х рр. навпаки, погіршується. Однак на початку 2010 р. співробітництво знову налагоджується.

Список використаних джерел:

1. Віднянський С.В., Мартинов А.Ю. Зовнішня політика України: еволюція концептуальних засад та проблеми реалізації // Укр. іст. журн. – 2011. – №4. – С. 55 – 76.
2. Воронін В. Україна – Куба: режим найбільшого сприяння / В. Воронін // Віче. – 1995. – № 3. – С. 145–153.
3. Дымов К. Украина – Куба: новые импульсы экономического сотрудничества // Объективная газета. – 2010. – 8 ноября. – № 17. – С. 15–23.
4. Жолонко Т.В. Українсько-кубинські відносини: сучасний стан та перспективи / Т.В. Жолонко // Філософія і політологія в контексті сучасної культури. – 2012. – Вип. 4(1). – С. 74 – 79.
5. Корбан О. Зв'язки Республіки Куба з Україною: втрати і перспективи / Ольга Корбан // Збірник наукових праць студентів, аспірантів і молодих вчених «Молода наука-2011» : у 5 т. / Запорізький національний університет. – Запоріжжя : Просвіта, 2011. – Т. 5. – С. 82 – 85.
6. Куба и Беларусь обиделись на Ющенко и Буша. МИД пытается помириться [Електронний ресурс] // Українська правда. – 7.05.2005. – Режим доступу: <https://www.pravda.com.ua/rus/news/2005/04/7/4387185/>
Кучик О.С., Заяць О.А. Зовнішня політика України [Електронний ресурс] / <https://textbook.com.ua/politologiya/1473451993/s-14>

Андрій Білокінь
Науковий керівник:
викл. Кукуруза А.В.

РОДИНА ПОТОЦЬКИХ В ІСТОРІЇ УМАНЩИНИ

Історія Уманщини нерозривно пов'язана з прізвищем Потоцьких. Завдяки збудованому коштом Станіслава Фелікса Потоцького парку «Софіївка» про місто знають у всьому світі. Пересічний мешканець Умані багато знає про Станіслава та Софію, його чарівну дружину гречанку. Що ж стосується інших сторінок історії роду Потоцьких, то тут інформації